Lietas Nr. C38034816
Lietas arhīva Nr. C-0348-16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Valkā 2016.gada 7.septembrī

Valkas rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese S.Dreija **rakstveida procesā** izskatīja civillietu **/pers. M/** maza apmēra **prasības pieteikumā pret /pers. D/ par uzturlīdzekļu piedziņu**.

APRAKSTOŠĀ DAĻA

Prasītāja/pers. M/ 2016.gada 16.jūnijā iesniedza tiesā maza apmēra prasības pieteikumu, un lūdz piedzīt no prasības iesniegšanas brīža no atbildētāja - tēva /pers. D/ uzturlīdzekļus 30% apmērā no valstī noteiktās minimālās darba algas līdz laikam, kamēr pati spēs sevi apgādāt.

Prasības pieteikumā norādīts, ka atbildētājs ir viņas tēvs, ar kuru kopā nedzīvo. Atbildētājs labprātīgi nesniedz materiālo palīdzību. Līdz pilngadības sasniegšanai uzturlīdzekļus maksājis pamatojoties uz Valkas rajona tiesas /datums/spriedumu civillietā Nr./numurs/. Prasītājai nav nekādu ienākumu, jo turpina mācības. Dzīvo kopā ar mammu, kura viņu uztur.

Lūdz uzturlīdzekļus ieskaitīt viņas kontā AS „SEB banka". Norādīts, ka nevēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē.

Atbildētājs par prasības pieteikumu tiesai sniedza rakstveida paskaidrojumu, kurā prasību atzina pilnā apmērā. Norādīts, ka pašlaik ir bez pastāvīga algota darba. Uzturlīdzekļu regulāros maksājumus varēs veikt katra mēneša 20.datumos. Lūdz atlīdzināt pusi no tiesas izdevumu summas. Nevēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē.

Tiesa ar 2016.gada 11.jūlija lēmumu noteica, ka civillieta izskatāma rakstveida procesā, un par to 2016.gada 12.jūlijā paziņojums tika nosūtīts pusēm, norādot, ka sprieduma norakstu tās varēs saņemt tiesas kancelejā 2016.gada 7.septembrī.

Septiņas dienas pirms paziņotā lietas izskatīšanas laika no pusēm nav saņemti paziņojumi par procesuālo tiesību izmantošanu, kā to pieļauj Civilprocesa likuma 250.^{22} panta otrā daļa.

MOTĪVU DAĻA

Iepazinusies ar prasības pieteikumu, tam pievienotajiem pierādījumiem, kā arī ar atbildētāja paskaidrojumu, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Lietā iesniegtā dzimšanas apliecības kopija apstiprina, ka /pers. M/ ir dzimusi /datums/, /pers. D/ un /pers. S/, dzimusi /uzvārds/, ir viņas vecāki.

Ar pievienoto /datums//Nosaukums B/izziņu Nr./numurs/, pierādīts, ka prasītāja 2015./2016. mācību gadā mācījās skolas 11.klasē un mācības turpinās.

Civillikuma 177.panta trešā daļa bērna aprūpi, tātad arī uzturēšanu skaidro kā ēdiena, apģērba, bērna vajadzībām atbilstoša mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu, viņa izglītošanu, tikumisko un darba audzināšanu.

Civillikuma 179.pants noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns var pats sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem; katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir jānodrošina bērnam Ministru kabineta noteiktais minimālais uzturlīdzekļu apmērs.

No minētajā normā ietvertā regulējuma satura tiesa secina, ka likumā uztura došanas pienākums tiek saistīts ar vecāku spēju uzturēt bērnu un viņu mantas stāvokli, un laiku, kad bērns pats spēj sevi apgādāt.

Bērna pilngadības sasniegšanu kā kritēriju vecāku atbrīvošanai no viņa uzturēšanas pienākuma likums nav izvirzījis. Tas nozīmē, ja bērns pēc pilngadības iestāšanās objektīvu iemeslu dēļ nevar pats sevi apgādāt, tad atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmajai daļai vecāku pienākums viņu uzturēt turpinās (*Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 26.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-440, 2010.gada 27.janvāra sprieduma lietā Nr.SKC-251 9.1.punkts, 2010.gada 24.marta spriedums lietā Nr.SKC-488, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 17.jūnija sprieduma lietā Nr.SKC-507 7.punkts*).

Lietā nav strīda, ka prasītāja pēc pilngadības sasniegšanas turpina mācības /Nosaukums B/ 12.klasē, un viņai mācību laikā nav iespējams strādāt un pelnīt sev iztiku, tāpēc abiem vecākiem tie jādod.

Lietā nav strīda, ka prasītājas māte finansiāli atbalsta meitu.

Ar lietā iesniegto /datums/Valkas novada domes izziņu Nr. /numurs/pierādīts, ka prasītājas māte strādā /Nosaukums C/ par /amats.un viņas vidējā izpeļņa pēc nodokļu ieturēšanas sešos mēnešos ir 850,51 EUR.

Atbildētāja ienākumi tiesai nav zināmi. Atbildētājs savā paskaidrojumā norādījis, ka algotu darbu nestrādā, bet nav pievienojis nevienu pierādījumu par ienākumiem. Tomēr viņš prasību atzīst pilnā apmērā, no kā secināms, ka arī turpmāk apņēmies dot meitai uzturlīdzekļus tādā pašā apmērā, kā Ministru kabinets ir noteicis nepilngadīgiem bērniem (Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumi Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam"), tas ir 30 % no minimālās darba algas, kas 2016.gadā ir 111 EUR mēnesī.

Tiesa uzskata, ka uzturlīdzekļi piedzenami 30% apmēra no minimālās mēneša darba algas, kas šobrīd ir 111 EUR mēnesī katru mēnesi līdz laikam, kamēr prasītāja spēs sevi apgādāt.

Latvijas Republikas Senāta judikatūrā atzīts, ka Civillikuma 179.panta pirmās daļas tiesiskā sastāva pazīme „kad bērns pats var sevi apgādāt" interpretējama likuma „Par valsts pensijām" 19.pantā paredzētajam, ka par darba nespējīgiem uzskatāmi bērni, kuri mācās vidējās vai augstākās mācību iestādēs dienas nodaļā un nav vecāki par 24 gadiem *(Senāta 2001.gada 14.marta spriedums lietā Nr.SKC-144/2001)*.

Turpretī, ja bērns ir vecāks par 24 gadiem un turpina mācīties, tad pieņemams, ka bērns spēj sevi apgādāt un vecākiem vairs nav pienākums uzturēt bērnu *(Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 7.janvāra spriedums lietā Nr.SKC-1478/2015)*.

No minētā tiesa secina, ka prasītājai ir tiesības saņemt uzturlīdzekļus no atbildētāja ne ilgāk par 24 gadu vecuma sasniegšanu, pie kam, tikai tādā gadījumā, ja prasītājs mācās. Līdz ar to atbildētājam ir tiesības pieprasīt prasītājai mācību iestādes apliecinājumu, ka viņa mācās, un prasītājai ir pienākums šādas ziņas sniegt, pretējā gadījumā, uzturlīdzekļu došanas pienākums izbeidzas vēl pirms 24 gadu vecuma sasniegšanas.

Uzturlīdzekļu piedziņa uzsākama no 2016.gada 16.jūnija, kad prasība iesniegta tiesā.

Atbildētājs ir pievienojis maksājuma uzdevumu, kas apstiprina, ka viņš /datums/ieskaitīja prasītājas mātes /pers. S/ kontā uzturlīdzekļus 150 EUR apmērā. Tiesai nav zināms, vai minētais ieskaitījums veikts pilngadīgās /pers. M/ uzturam. Tāpat tiesai nav zināms, vai atbildētājs arī jūlijā un augustā ir pārskaitījis prasītājai uzturlīdzekļus, līdz ar to tiesai nav iespējams aprēķināt konkrētu datumu, līdz kuram uzturlīdzekļi samaksāti. Tāpēc tiesa noteic, ka uzturlīdzekļu piedziņa sākama no prasības iesniegšanas dienas, bet pusēm pašām ir pienākums sekot līdzi uzturlīdzekļu samaksai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, prasītāja ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas, iesniedzot prasības pieteikumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Tiesas izdevumi ir valsts nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Tā kā uzturlīdzekļi tiek piedzīti pilnā apmērā, tiesa piedzen no atbildētāja valsts labā valsts nodevu 199,80 EUR, kas aprēķināta saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktu un 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktu - 15% no uzturlīdzekļu maksājumu kopsummas par vienu gadu - no 1332 EUR (111 EUR x 12).

Tiesa piedzen no atbildētāja valsts labā arī ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus par tiesas dokumentu nosūtīšanu un piegādāšanu 4,73 EUR apmērā.

Atbildētājam nosakāms maksimālais termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par piedziņu valsts ienākumos.

Atbildētājs atzīmējis atbildes veidlapā, ka vēlas, lai viņam atlīdzina pusi no tiesas izdevumiem un pusi no ar lietas vešanu saistītajiem izdevumiem, pamatojumā norādot, ka pašlaik ir bez pastāvīga algota darba.

Atbildētāja lūgums ir neskaidrs, jo par saviem izdevumiem viņš nekādus pierādījumus nav pievienojis. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.pantā noteikto vispārējo principu par tiesas izdevumu atlīdzināšanu, kuros ietilpst samaksātā valsts nodeva un ar lietas vešanu saistītie izdevumi, paredzēts, ka tos atbildētājam atlīdzina pilnīgi vai daļēji tikai tajā gadījumā, ja prasītāja prasību tiesa noraida vai to apmierina daļēji. Atbildētāja lūgums par izdevumu atlīdzināšanu ir pretrunā viņa norādītajam, ka prasībuviņš atzīst pilnā apmērā.

Ja ar lūgumu atbildētājs ir vēlējies, lai tiesa samazina uz pusi valsts labā no viņa piedzenamos tiesas izdevumus, ko pieļauj Civilprocesa likuma 43.panta ceturtā daļa, tad atbildētāja pienākums bija pievienot pierādījumus par viņa mantisko stāvokli, bet šādi pierādījumi nav pievienoti. Ar apgalvojumu, ka pašlaik nav algota darba, nav pietiekami, lai tiesa apsvērtu iespēju samazināt valsts labā piedzenamos tiesas izdevumus. Atbildētājam saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu ir jāpierāda savi apgalvojumi.

REZOLUTĪVĀ DAĻA

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.,42.,193.,195.,204.[1],250.[25],250.[27]pantu, 415.panta pirmo daļu, tiesa

n o s p r i e d a :

prasības pieteikumu apmierināt.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, deklarētā dzīvesvieta /adrese/, **par labu /pers. M/**, personas kods /personas kods/, **uzturlīdzekļus** katru mēnesi **30%** apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēra, kas pašlaik ir 111 EUR mēnesī, sākot no /datums/uz laiku kamēr viņa pati spēs sevi apgādāt.

Uzturlīdzekļus ieskaitīt /pers. M/ kontā /numurs/AS „SEB banka".

Piedzīt no /pers. D/ valsts nodevu **valsts labā 199,80 EUR** (viens simts deviņdesmit deviņi euro un 80 centi), kas jāiemaksā:
Saņēmējs: Valsts kase, NMR 90000050138
Konta Nr.LV55TREL1060190911200
BIC kods: TRELLV22
Iemaksas mērķis: valsts nodeva par uzturlīdzekļu piedziņu tiesu iestādē.

-

Piedzīt no /pers. D/ ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus **valsts labā 4,73 EUR** (četri euro un 73 centi), kas jāiemaksā: Saņēmējs: Tiesu administrācija
Konta Nr.LV51TREL2190458019000
NMR 90001672316
Saņēmēja banka: Valsts kase
Kods: TRELLV22
Iemaksas mērķis: 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

-

Noteikt /pers. D/sprieduma labprātīgas izpildes termiņu daļā par piedziņu valsts labā 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās, izskaidrojot, ka samaksu apliecinoši dokumenti par samaksu valsts ienākumos jāuzrāda/jāpiesūta Valkas rajona tiesas kancelejai, Rīgas ielā 2, Valkā, LV-4701 labprātīgai izpildei noteiktajā termiņā. Ja labprātīgi samaksa valsts labā netiek veikta, piedziņa tiek nodota tiesu izpildītājam.

Spriedumu var pārsūdzēt Vidzemes apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas - 2016.gada 7.septembra, ievērojot Civilprocesa likuma 440.[2]panta nosacījumus. Apelācijas sūdzība iesniedzama Valkas rajona tiesā.

Tiesnese S.Dreija